

**Методична розробка уроку
по темі:
“Правопорушення та юридична відповідальність”**

Вчитель: Зелінський С.В.

Тема уроку: Правопорушення та юридична відповідальність

Цілі уроку:

- дати учням знання про правопорушення та їх причини, про поняття юридичної відповідальності, підвести до розуміння недопустимості правопорушень та розуміння необхідності юридичної відповідальності
- розвивати логічне, самостійне мислення і вміння систематизувати знання і робити висновки
- сприяти вихованню правосвідомості, поваги до законів і недопустимості правопорушень.

Основні поняття:

правопорушення, склад правопорушень, юридична відповідальність.

Тип уроку: комбінований

Обладнання уроку:

Схема-таблиця “Види правопорушень та юридичної відповідальності”.

Хід уроку:

1. Перевірка домашнього завдання (термінологічний диктант).
2. Оголошення плану викладання нової теми:
  - Поняття правопорушення
  - Види правопорушень
  - Поняття юридичної відповідальності
  - Види юридичної відповідальності
3. Рольова гра “Бліц-інформ”.
4. Висновки.
5. Підведення підсумків. Оцінювання учнів.
6. Домашнє завдання.

І ВСТУПНЕ СЛОВО ВЧИТЕЛЯ:

Сьогодні тема нашого уроку:

“ПРАВОПОРУШЕННЯ ТА ЮРИДИЧНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ”

але ми не просто розглянемо ці поняття, а й зможемо зрозуміти причини правопорушень та їх небезпеку для суспільства, принципи юридичної відповідальності та прийдемо до висновків про її необхідність. За планом який ви бачете на дошці, ми повинні ознайомитися з

(ознайомлення з планом уроку).

Для закріплення знань, що ви одержали на попередніх уроках ми проведемо короткий термінологічний диктант.

(кожна вірна відповідь оцінюється в два бали).

Термінологічний диктант:

1. Державна організація політичного управління суспільством. (**державна влада**)
2. Форма правління де влада здійснюється одноосібно і передається у спадок.

(монархія)
3. Держава де панує принцип верховенства права. (**правова держава**).
4. Система загальнообов'язкових формально визначених правил поведінки, що встановлюються та охороняються державою. (**право**).
5. Визначити державний (територіальний) устрій України.

(унітарний).
6. Вищий орган виконавчої влади України. (**кабмін**).

ПІДСУМОК ВЧИТЕЛЯ: Отже, правопорушення скоюють у різних сферах суспільного життя, але найнебезпечнішим вважається порушення в кримінальній сфері.

3.

Щоб недопустити правопорушення необхідно виховати у людей розуміння того, що за скоєне доведеться відповідати.

Міру відповідальності визначає держава.

Таким чином юридична відповідальність- державний примус до виконання вимог права.

Але відповідальність за правопорушення неможлива якщо відсутній будь-який елемент складу правопорушення (який визначається під час розслідування).

Що ж таке склад правопорушення ?

Суб'єкт	Об'єкт	Об'єктивна сторона	Суб'єктивна сторона
Той хто скоїв правопорушення	Заради чого чи проти чого скоєно правопорушення	Як було скоєно правопорушення	Мотиви скоєння правопорушення та ставлення правопорушника до своїх дій

ПІДСУМОК ВЧИТЕЛЯ: Отже важливою ознакою правопорушення є те, що воно зумовлює юридичну відповідальність, яка є одним із засобів забезпечення правової поведінки.

4.

Юридичну відповідальність поділяють на окремі види.

Залежно від видів правопорушення буде визначатися відповідальність за них. У будь-якій демократичній державі повинні бути чітко визначені підстави юридичної відповідальності.

В Україні вони є такі:

1. наявність складу правопорушення
2. наявність законодавства стосовно конкретної ситуації
3. певний вік суб'єкта (особливо тяжкі злочини 14р)
4. деліктоздатність тобто здатність усвідомлювати небезпеку власних дій і нести за них особисту відповідальність.

Принципи юридичної відповідальності :

- законність
- обґрунтованість
- невідворотність
- справедливість

ПІДСУМОК ВЧИТЕЛЯ: Таким чином притягнення порушника до юридичної відповідальності не має першочерговим завданням покарання винного, а спрямоване на виховання правопорушника, запобігання новим правопорушенням і захист суспільства від протиправних посягань.

РОЛЬОВА ГРА "БЛІЦ-ІНФОРМ"

Вчитель: Зараз ми розділимося на 3 робочі групи по рядах і будемо працювати використовуючи в своїй роботі матеріали, схеми-таблиці які ви бачете на дошці.

Перед кожною групою виступить особа яка скоїла певне правопорушення.

ВАШЕ ЗАВДАННЯ:

Визначити вид правопорушення вид юридичної відповідальності і відповідно на вашу думку міру покарання. (стягнення).

Для проведення гри 3 учня одержали упереджувальне завдання з конкретними даними про правопорушення: матеріальне, адміністративне, дисциплінарне.

5 хвилин надається для того, щоб ознайомити клас з цим матеріалом.

5 хвилин проходить обговорення в кожній групі під час якого задаються уточнюючі запитання конкретному правопорушнику.

Після обговорення координатор кожної групи призначений вчителем оголошує результат спільної роботи і намагається обґрунтувати думку.

Вчитель корегує відповіді та підводить підсумки роботи.

ВИСНОВОК: таким чином правопорушення тягне за собою юридичну відповідальність. Відповідно до скоєного правопорушення розрізняють види юридичної відповідальності.

Д/З: повт. термінів, підручник. § 26-28

II. ВИКЛАДАННЯ НОВОЇ ТЕМИ.

1. вчитель:

Більшість людей дотримуються норм закону тобто їх поведінка є правомірною, але на жаль існують і інші випадки: перевищення швидкості, хуліганство, крадіжки і т. ін.

Такі дії можна визначити, як правопорушення.

Що ж таке правопорушення?

Зупинимося на цьому понятті.

Запис в зошит: ПРАВОПОРУШЕННЯ-це протиправне, антисуспільне винне діяння (або бездіяльність), що заподіює шкоду суспільству і карається законом.

Існують багато причин які призводять до правопорушень, підштовхують людину на скоєння протиправних дій.

Вони можуть бути: ОБ'ЄКТИВНИМИ (незалежними від волі окремого громадянина).

Приклад: суспільна нестабільність, безробіття, неефективна робота правоохоронних органів.

СУБ'ЄКТИВНИМИ (пов'язані з самими громадянами і залежать від рівня правової освіти, виховання).

Приклад: незнання і неповага до закону, відсутність почуття особистої відповідальності (співучасть-70% правопорушень), почуття безкарності (підлітки), суспільна нестабільність.

ПІДСУМОК ВЧИТЕЛЯ: Отже, щоб запобігти правопорушенням, що становлять серйозну небезпеку для суспільства необхідно приділяти більше уваги правовій освіті і вихованню та сприяти розбудові правової держави в Україні.

2.

Будь-яке правопорушення завдає якоїсь шкоди-моральної, матеріальної, фізичної. Ті які завдають найбільшої шкоди суспільству тобто найнебезпечніші називаються ЗЛОЧИНАМИ.

Інші правопорушення називають ПРОСТУПКАМИ.

Запис в зошит:

Класифікація правопорушень:

1. Злочин- кримінальне правопорушення
2. Проступки-адміністративне, цивільне, дисциплінарне правопорушення.

ВИДИ ПРАВОПОРУШЕНЬ ТА ЮРИДИЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

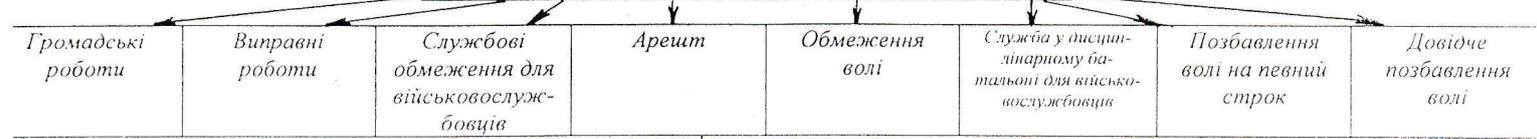
Кримінальне правопорушення (злочин):

суспільно-небезпечні, кримінально-протиправні, винні дії чи бездіяльність фізичної осудної особи, що досягла певного віку, що полягають на суспільний чи державний устрій держави, її політичну чи економічну систему, власність, особу, громадянські, політичні, економічні та інші права і свобода особи.

Кримінальна відповідальність:

юридична відповідальність, що полягає у застосуванні до винної у скоєнні злочину фізичної особи виду і міри кримінального покарання.

ОСНОВНІ ПОКАРАННЯ КРИМІНАЛЬНІ

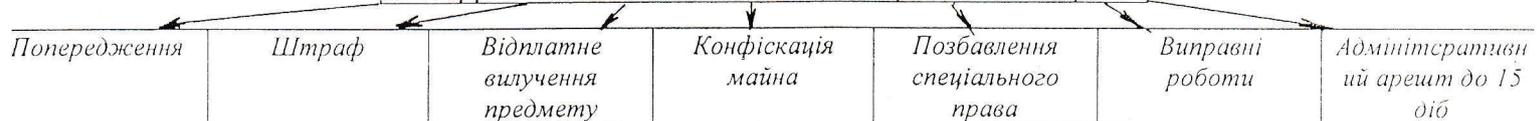
Адміністративне правопорушення (проступок):

протиправні, винні дії чи бездіяльність осудної особи, що досягла певного віку, які посягають на державний чи громадський порядок, власність, права і свободи осіб, на встановлений порядок управління.

Адміністративна відповідальність:

юридична відповідальність винних фізичних осіб, що порушили правила поведінки, які діють у сфері управління та інших регульованих адміністративним законодавством сферах.

АДМІНІСТРАТИВНЕ СТЯГНЕННЯ (ПОКАРАННЯ)

Дисциплінарне правопорушення (проступок):

протиправні, винні дії чи бездіяльність осудної особи, що досягла певного віку, які полягають на державну, трудову, військову, навчальну та інші види дисципліни.

ДИСЦИПЛІНАРНЕ СТЯГНЕННЯ (ПОКАРАННЯ)

Догана

Звільнення

Особливі дисциплінарні стягнення, що передбачені законодавством або статутами для працівників міліції, прокуратури, митників, авіаторів та інші.

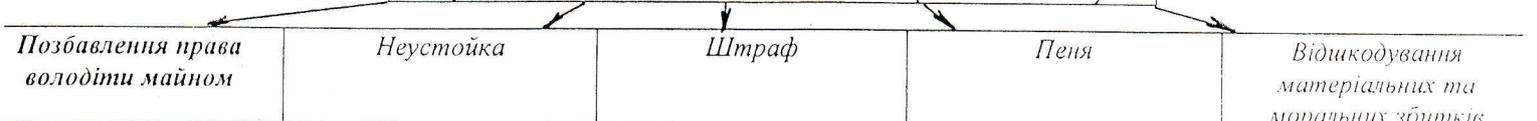
Цивільне правопорушення (цивільно-правовий проступок):

шкідливе порушення врегульованих нормами цивільного права майнових, пов'язаних з ними немайнових особистих відносин, а також подібних до них відносин, що регулюються нормами сімейного, земельного та іншого права.

Цивільно-правова відповідальність:

відповідальність винних фізичних або юридичних осіб за невиконання чи неналежне виконання зобов'язань, запобігання майнової шкоди або за порушення особистих немайнових прав (на честь, гідність та інше).

ЦИВІЛЬНО-ПРАВОВІ СТЯГНЕННЯ (ПОКАРАННЯ)

Травопорушення у сфері трудових відносин:

порушення працівником покладених на нього трудових обов'язків, внаслідок чого була заподіяна майнова (матеріальна) шкода підприємству, організації, установі.

Матеріальна відповідальність:

різновид юридичної відповідальності працівника за майнову (матеріальну) шкоду заподіяну підприємству, організації, установі, що полягає у відшкодуванні збитків.